

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 5. Cur agens vniuocum nihil agat in passum aliunde simile?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

quam in se habet, licet enim non sequeretur ex eo quod agens nimis densum produceret tantam intensiorem, quam in se habet, calorem infinite esse extendendum: quia ut primum actio pertingeret partem passi non notabiliter minus densam parte anteriori decrederet actio: nihilominus ex ratione à priori propter quam agens non potest in passo æquè denso tantam intensiorem, quam in se habet producere, inferitur non posse, quantumvis raro eundem producere, quod sic probat. Agens circumdatum passo valde raro tot partibus quantitatis circumdatur, quot circumdaretur si cingeretur passo valde denso: ergo non potest ceteris paribus maiorem intensiorem, in qualibet illarum producere, quando corpore raro circumdatur, quam posset, si corpore denso circumdaretur. Antecedens secundum sententiam, quam amplectar de rarefactione per intromissionem corpusculorum certissimum est, quia pauciores partes, quas habet corpus rarum, propriæ substantiæ compensantur corpusculis intromissis, & semper eisdem partibus spatij totidem partes quantitatis, non plures, neque pauciores correspondent: consequentia ex principiis traditis robur habet, quia eadem virtus distribuens tot gradus, quos producere potest inter eundem numerum partium qualitatis, siue vitæ in corpore denso, siue diuisarum in raro eisdem, & non plures gradus poterit in singulis partibus producere.

28 Dixi idem corpus cum eadem densitate non posse producere plures gradus in singulis partibus corporis rari, quam produceret in singulis corporis densi, sed non affirmo tot semper producturum in raro, quam in denso: quia rarum potest habere corpuscula minus apta ad qualitatem recipiendam, in quibus minor intensio produceretur, quam produceretur in parte eiusdem corporis, modo rarefacti, non tamen minor illa intensio producta in illa parte compensatur in aliâ, agens enim ut nuper dicebam, est determinatum ad tantam intensiorem, in parte occupante hoc spatium producendum, quam si ratione impeditenti, vel alia de causa non producit, non transfert ad aliâ subiecti partem.

29 Eadem ratione dixi idem agens densum non posse maiorem producere intensiorem in corpore raro, quam in denso ceteris paribus: quia aliquando potest contingere ut corpora intromissa in raro sint qualitatibus producendæ capaciora, quam sunt partes eiusdem corporis rarefacti, & tunc maior intensio produceretur in aliis quam produceretur in partibus eiusdem corporis, quibus subiectum esset omnino densum. Rem explico: deur aqua occupans spatium vnus palmi mollis corpusculis permixta, deur alia occupans alium palmum multis admixta corpusculis, in qua totidem partes pauciores aquæ habebit quot corpusculorum continet. Demus qualitatem producendam esse calorem cui aqua acriter resistit, quæque minori resistentia admittit corpuscula: tunc æqualis calor produceretur in singulis partibus utriusque aquæ, maior verò corpusculis intromissis, unde si computentur gradus caloris, qui sunt in partibus aquæ, & in corpusculis intra eandem latentibus plures erunt, quam in omnibus partibus aquæ omnino densæ.

30 Dixi idem corpus densum per se non maiorem calorem producere in raro, quam in denso non tamen nego, sed affirmo respectu eiusdem subiecti corpus densum per se loquendo maiorem calorem producturum, quam rarum: quia in corpore denso, etsi non ratione plurium partium quantitatis sint plures gradus caloris, quia iam dixi tot esse partes quantitatis in palmo denso, quam in raro: ratione tamen vniocacionis partium, quæ sunt in subiecto denso, ut plurimum plures erunt gradus caloris: quia in corpusculis admixtis corpori raro plurima erunt ineptiora qualitatis recipienda, quam partes eiusdem corporis. Secundò corpus densum semper maiorem actiuitatem habet, quam rarum: quia densum habet partes omnes vnitas, rarum verò peregrinis corpusculis illas habet diuisas, & iuxta diuisionem subiectorum, diuiduntur gradus in illis recepti, unde gradus qualitatis existentes in corpore raro sunt magis diuisi, & existentes in denso magis vniti, & consequenter maiorem actiuitatem habent, quia virtus vnita fortior est seipsa dispersa.

31 Neque ex eo quod corpus densum sit magis actiuum quam rarum inferitur posse producere maiorem intensiorem, neque æqualem in parte non penetrata, quam in se habet, quia agens summè densum calidum ut sex in parte immediata passi aptissimi ad accipiendum calorem tantum producat calorem ut quinque propter rationem suprà dictam,

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

de virtute & sphaera limitata, unde secundum raritatem agentis calidi ut sex, & minorem aptitudinem partis immediate passi ad calorem recipiendum decreset calor à calore ut quinque, qui summus erat potens produci à calido ut sex in parte passi non penetrati.

Contra hanc conclusionem adduci solet experientia ferri candentis, quod stupam comburit, & maiorem intensiorem, quam in se habet producit. Respondent nonnulli ferrum candens intra poros habere quasdam ignis portiunculas, quibus stupam comburit. Hanc solutionem impugnat Toletus suprà: quia si ratione ignis inclusi ferri stupam combureret, corpus rarum illam facilius combureret: quia plus ignis posset intra se continere, quàm corpus densum, quod minus spatium intra se habet, quo contineret ignem. Non placet impugnatio in primis enim, qui non constituunt rarefactionem, in intromissione corpusculorum, sed in qualitate, seu maiori extensione, negare poterunt per se loquendo corpus densum pauciores habere poros & cavitates quibus ignem contineat: nos verò qui ita rarefactionem constitimus, Respondebimus corpus rarum maius spatium habere quo ignem contineat, nihilominus illum non posse in se includere, quia facile comburitur, & nunquam illius poros partes ignis replebunt, quin totum corpus exurant.

Alij respondent ferrum candens remissorem calorem producere in stupam, quam habet in se, illo tamen remissiore calore stupam disponi vltimò ad formam ignis, ad quam intensiori non disponitur ferrum, ratione siccitatis, & aliarum qualitatū, quæ reperiuntur in stupam, & non in ferro. Vtrumque dicendi modum probabilem censo, quæ apud Soar. inuenies suprà num. 2. His alium addit Arriaga disp. 3. sect. 1. num. 121. à veritate longè quidem alienum: asserit ferrum candens habere in se formam ignis, quod sic impugno. Cùm ferrum frigit, retinet formam ferri, ut experientia notum est: ergo nunquam illam amittit: ergo non fuit forma ignis in illa materia: posterior consequentia est certissima, non enim duplex forma in eodem subiecto componi potest, prior ex antecedenti legitime descendit, quia si forma ferri fuisset corrupta, dum ferrum candebat, nulla esset causa à qua postea eadem reproduceretur, vel alia similis primæ fieret, sed in cineres, vel in aliam formam desineret: ergo si semper candore extincto, ferri forma appareret, certum est illam nunquam fuisse corruptam.

Obiicies: Si applicetur calidum ut sex producit quinque gradus caloris in subiecto: ergo si simul cum hoc calido applicentur eidem subiecto alia calida eiusdem intensiōis valde intensa, omnia simul calorem, ut sex producent: quia quo plura agentia applicantur magis intensam, intensior produci effectus: ergo si vnum agens producat calidum ut quinque accrescente effectū ad applicationem cuiuscumque noui agentis, si plura applicentur, ad intensiorem sexti gradus necessariò perueniet. Respondet in opinione constituyente continuum ex infinitis partibus calorem non attingentem intensiorem ut sex posse magis, & magis infinites augeri, quin illam intensiorem attingat, quia id quod restat ad illam attingendam habet infinitas partes, ex quibus postquam fuerint infinitæ productæ, possunt alie infinitæ nondum productæ permanere, ac proinde concedo semper augeri effectum nouo agenti aduenienti: nego tamen aliquando attingere intensiorem ut sex. In opinione, quæ continuum ex indiuisibilibus componit: dicendum est calorem ut quinque esse summum, qui potest produci ab omnibus agentibus ut sex quæ possunt applicari eidem passo in summa intensiōe, unde quo pauciora his fuerint applicata eo effectus decreset ab intensiōe ut quinque, & poterit crescere, vsque ad illam, expellendam, quin vnquam attingat sextum gradum.

§. V.

Cur agens rariocum nihil agat in passum aliunde simile.

Statuimus §. præcedenti rationibus à posteriori, & à priori desumptis nullum agens posse producere tantam intensiorem, quam in se habet: nunc faciendum est, agens non posse in passo aliunde assimilato aliquid producere, v.g. calidum ut quatuor non posse in passo aliunde calido ut quatuor saltem duos gradus producere: quam conclusionem omnes defendunt, & nescio an aliquis illam efficaciter

P p

efficaciter à priori probet, vel à posteriori demonstret, non enim ex eo, quod duo calida vt quatuor mutuo in se agerent, & quodlibet tres gradus caloris mutuo in aliud produceret: calor infinitè cresceret, vt probabam n. 13. neque agens maiorem intensiorem produceret, quam in se haberet; quia, etsi subiectum ultimo calidum vt septem constitueret quatuor gradus caloris, aliunde supponebantur producti, & tantum trium productio illi competeret. Conclusionem à posteriori statuam, & postea illius rationem à priori indagabo.

36 Agens non posse agere in simile modo explicato mihi persuader mutua agentium actio, & reactio, secundum qualitates contrarias, experimur enim calidum vt quatuor applicato calido vt duo, & frigidum vt sex frigiditatem recipere, & calorem amittere, & applicatum calido vt sex intendi secundum calorem, & remitti secundum frigiditatem, & nunquam duo agentia mutuo intendi, & agere, & reagere secundum eandem qualitatem, ex quo euidenter infertur, simile non posse agere in simili, si enim calidum vt quatuor posset in passio aliunde calido vt quatuor calorem producere, eodem modo, posset illum producere in calido vt sex: ergo calidum vt sex non frigiditatem, sed calorem reciperet à subiecto calido vt quatuor, & frigidum vt quatuor, quia calor existens in subiecto est magis actiuus, quam frigiditas: ergo si ratione graduum aliunde productorum in subiecto gradus caloris non impedirentur, gradus alios producerent in subiecto, & frigiditas nihil in aliud ageret. Nec potest dici calidum vt sex pati aliquos gradus caloris à calore vt quatuor existente in alio subiecto, & alios frigiditatis à frigiditate vt quatuor existente in eodem subiecto calido vt quatuor, & frigidum vt quatuor, quia si sic fieret plures gradus caloris, quam frigiditatis reciperet, quia calor est magis actiuus, quam frigiditas, vel saltem non pauciores. Vnde nunquam calor illius remitteretur, cuius oppositum monstrat experientia non solum in subiecto calido vt sex respectu alius agentis calidi, vt quatuor, sed etiam respectu agentis calidi, vt quinque, & frigidum vt tria, semper enim calidum intensum remissiori applicatum remittitur, neque potest idem subiectum, iam suis qualitatibus constitutum moveri duplici motu contrario adhuc inadéquato, vt probabo Cont. 5. punct. 5. n. 15.

37 Huius conclusionis quam modo à posteriori statui rationem reddidi sectione præcedenti, Punct. 2. vt responderem argumento, quo ex illa graduum subordinatio deducebatur, ubi dixi simile non agere in simile, quia non prius agit de conservandis gradibus productis, quam de aliis producendis in eodem subiecto, vnde cum tota actiuitas calidi vt quatuor possit expleri in conservatione graduum, quos in passio simili, vel intensiori reperit, non ultra ad productionem aliorum procedit. Fateor me non conueniendum esse hac ratione ad conclusionem stabiliendam, si à posteriori mihi comperta non esset, semel tamen illius veritate deprehensa illius rationem aptissimam ex doctrina tradita hoc modo reddi exiitimo, sed occurrunt soluenda non pauca contra rationem exhibitam, quæ iam obijcio, & soluo.

38 Obijcio primò: Applicentur duo subiecta vnum calidum, vt sex, & frigidum vt duo, aliud calidum vt duo, & frigidum vt sex, sex gradus caloris existentes in vno subiecto conservabunt duos existentes in altero, qui duo non poterunt conservare sex, à quibus conservantur, tum quia virtutem non habent duo gradus ad sex conservandos, tum quia sunt posteriores naturæ gradibus conservantibus, & non possunt esse illis priores in eodem genere: ergo duo illi gradus non impediuntur sex graduum conservatione, quam non exhibent ad producendum septimum: ergo illud poterunt producere, & agere.

39 Casu assignato potest facile responderi duos gradus caloris non posse agere in subiectum calidum vt sex; quia sex frigiditatis existentes in eodem subiecto calido vt duo illis sunt fortiores ad agendum in calidum vt sex, & sua actione impediunt, quam duo gradus caloris possent exhibere; quia idem subiectum non potest moveri motibus contrariis, vt probabo loco supra citato, ac proinde dum calidum vt sex frigiditatem patitur à sex gradibus frigiditatis, non potest quidquam caloris recipere à duobus caloris existentibus in eodem subiecto.

40 Hæc solutio rectè difficultatem soluit in casu adducto, sed alia nobis vniuersalis est tradenda pro aliis, quæ possunt in hunc modum obijci, si quis enim supponat appli-

cari quoddam subiectum calidum vt sex, & frigidum vt duo, & aliud calidum, vt quinque, & frigidum vt tria eodem modo poterit arguere calidum vt quinque non conservare sex gradus caloris existentes in alio subiecto, ac proinde posse alios producere, & solutio supra data ad rem non erit, quia quinque gradus caloris fortiores sunt tribus frigiditatis existentibus in eodem subiecto, & poterunt actionem præoccupare, quin impediatur actione dimittente à tribus gradibus frigiditatis.

Respondendo his, & similibus casibus, calorem remissionem non conservare gradus caloris intensioris propter rationes supra datas, nihilominus impeditur conatu, quem habet ad illum conservandum, ne gradus alios producat, rem explicio: calidum vt quinque virtutem habet ad conservandum, vel producendum quatuor gradus caloris, & presentia calidi vt sex, quasi in actu primo determinatur ad conservandos quatuor gradus, ex his, qui sunt in calido vt sex, quos cum ex alio capite non possit conservare, videlicet, quia est illis posterior, neque illos conservat, neque alios producit, quia suas vires applicat ad gradus conservandos, qui ratione influxus, quem habet in illud, ab eodem conservari non possunt, & quasi suum conatum frustra infundit in re aliunde impossibili, quem si ad alios gradus producendos applicaret absque dubio effectum sortiretur. Neque aptè interrogabis, cur calidum vt quinque non desistit à conservatione, quam non potest exhibere, & conatum applicat ad alios producendos, agens enim naturale intellectuum non est, neque à se determinatur in actu primo, vt conatu adhibeat ad hos gradus potius quam illos conservandos, sed à Deo, vel à qualitate applicata cuius ex se conservatiuum est, vnde calidum vt quinque per presentia calidi vt sex determinatur ad conservandos gradus sex quos invenit productos, & non ad alios producendos.

Obijcio secundò: Applicentur duo calida vt quatuor, tunc neutrum alterum conservabit; quia calidum vt quatuor, sicuti non potest calidum vt quatuor producere, ita neque illud conservare: ergo mutuo poterunt in se agere. Deinde etiam si calidum, vt quatuor posset conservari à calido, vt quatuor, non esset maior ratio, cur hoc potius illud conservaret quam ab illo conservaretur.

Respondendo antecedens dubium esse, quia licet calidum vt quatuor virtutem non habeat ad conservandos quatuor gradus existentes in alio subiecto, illam habet ad conservandos tres ex illis ad quos conservandos illorum presentia determinabitur, quod in utroque agenti continget, cum verò non se mutuo possint conservare, vel Deus determinaturus est quodnam illorum alterum conservet, si in omnibus sint paria, vel neutrum alterum conservabit: quidquid autem contingat, vtrumque agens impeditur, ne alios gradus producat, quia calidum vt quatuor intendit conservare tres gradus caloris calidi vt quatuor B, quos si conservet alios non poterit producere; quia iam tota illius actiuitas est expleta; si verò illos non conservet, eodem modo ab actione impeditur: sicut enim supra dicebam, calidum vt quinque intendens conservare quatuor gradus caloris, existentes in passio intensiore, etiam si illos non conservet infumet suas vires in conatu, quem frustra exhibet, sic in presenti Dico calidum vt quatuor intendens conservare tres gradus caloris existentes in alio, etiam si illos non conservet alios non producturum; quia conatum applicat ad gradus conservandos, in quos per accedens, hic, & nunc influere non potest. Ex hoc infero, quod si Deus casu adducto neutrum agens determinet, & neutrum alterius gradus conservet, vtrumque impeditum iri, quia conatum applicat ad id, quod per accedens exhibere nequit, si verò Deus alterum determinet, illud non alios producat, quia iam conservat id, quod intendit, & illius actiuitas expelletur, aliud verò impeditur, non propter actionem exhibitam, sed propter applicationem conatus ad influendum in gradus, quos hic & nunc non potest conservare, neque producere.

Nota abs re plurimos obijcere plura luminosa vt quatuor posse aërem efficere lucidum vt quinque, ex quo inferre volunt simile agere in simile, quia etsi antecedens, quod falsum est, concederetur, inepta esset consequentia, lux enim semper ab agente æquiuoco producit, quia etsi lux lucem producat, semper tamen adiuvatur præcipuo luminoso, igne, vel Sole, à quo conservatur lux aliam producens, quia cū depēdeat in conservari à causa secunda, semper illam agens æquiuocum comitatur. Quod si in calidis, quæ

quæ possunt absque vlla causa secunda à Deo conservari fiat obiectio, negandum est antecedens.

45 Neque magis opportunè adducitur molestum aliud argumentum, cui immeritò recentiores acquiescunt, & sic se habet. Ponatur supra lancem quamdam corpus graue vt octo, quod impulsus vt octo producat in illa, & eam deprimat: postea verò in alia lance ponatur granum tritici graue, vt vnum, quod vnum gradum impulsus producat, postea addatur aliud granum eiusdem magnitudinis, impulsus alium producat, & sic addantur vsque ad octo grana, quæ octo gradus impulsus producent, & lancem vsque ad æquilibrium leuabunt, ex quo infertur simile agere in simile, quia secundum granum graue vt vnum impulsus producit, in lance habente vnum gradum impulsus, & tertium similiter graue vt vnum & potens producere vnicum gradum impulsus illum producit in subiecto habente duos gradus impulsus, ex quo infertur non solum simile agere in simile, sed intensius, & remissius. Secundò inferunt huius argumenti Authores: gradus non esse subordinatos, neque perfectione inæquales, siquidem primus gradus potest secundum & tertium producere.

46 Non ego prædictum argumentum adducere, ni illud apud probatos auctores ex recentioribus reperirem. Vix enim solutione indiget, neque proponi potest, quin illius fallacia pateat, quam luce meridiana clariorem aspice. Granum tritici media grauitate producat impulsus in lance est causa æquiuoca impulsus; ergo etiam si vnico gradu grauitatis producat gradum quemdam impulsus in subiecto habente sex alios, non ideo agit in simile, neque colligi poterit, gradus impulsus esse æquales ex eo, quod primus gradus grauitatis, producat tertium, vel octauum impulsus. Mitto falsò supponi grana illa successiue supra lancem posita singula singulos gradus grauitatis producere, quod falsum est; quia granum secundum additum primo per modum vnus producat intensiorem effectum indiuisibiliter prouenientem à grauitate vtriusque grani, quam antea producebat sola grauitas primi, sicut continget si in eodem instanti vtrumque granum primo poneretur supra lancem. Falsum etiam est gradum vnicum grauitatis alium impulsus producere non plures, & sic cum eadem correspondentia produci tot gradus impulsus, quot sunt grauitatis in causa; quia inter agens æquiuocum, & effectum, non intercedit hæc correspondentia æqualis mensura, in intensione, quia etiam si quo intensus est agens æquiuocum, intensiorem effectum producat, potest intensum vt quatuor producere intensum vt sex, & produci sex gradus impulsus in eodem subiecto ab agente, quatuor tantum gradus grauitatis habente, & calidum vt quatuor à lucido vt duo; quia maior perfectio essentialis, quæ vt plurimum reperitur, in agentibus, æquiuocis æquiualeat, & longè superat maiorem intensiorem effectum.

47 Vltimò assero me non recusaturum concedere duo agētia calida vt quatuor inter se penetrata posse producere in alio subiecto quinque, vel sex gradus caloris, seu subiectum aliunde calidum, vt quatuor; intendere; quia tunc gradus caloris existentes in diuersis subiectis ratione applicationis perinde se habent, ac si idem indiuisibile subiectum informarent, & virtus eorum semper est eadem siue in vno, siue in multiplici subiecto, quod autem ipsi inter se non sint vniti, potest esse in causa, vt remissorem calorem producant, quam vniti producerent, non tamen inferri, non posse vltra quatuor gradus producere: rationes enim quibus à posteriori probauimus non posse qualitatem aliam æquè intensam producere, in casu præsentis locum non habent, quia sex gradus producti in vnico subiecto, ab octo gradibus penetratis existentibus, in duplici subiecto, non possent rursus septem, neque sex alios producere.

PUNCTUM II.

Assignatur causa reflexionis.

1 **C**ontra conclusionem traditam Puncto præcedenti, scilicet simile non posse agere in simile, inoleta occurrit obiectio ex reflexione petita, qua videmus intensiorem effectum produci in partibus obliquis proximioribus, & distantioribus ab agente, verbi gratia, maiorem lucem in aëre prope speculum obliquis, quam in aliis par-

Franc. de Quicq, Philosoph. Tom. I.

tibus eiusdem aëris Soli vicinioribus, & ab eo obliquis distantioribus. Ex quo videtur inferri, obliquis lucem producere in aëre vicino, & consequenter simile agere in simile, & minus intensum in magis intensum, quando lux recepta in obliquis, vt pote distantioribus, remissior est, quàm illa recipitur in aëre, quia agens semper intensius operatur in propinquum, quàm in distans. Hæc obiectio plures malè vexauit, quos in varias traxit sententias in quorum impugnationem, propriæque defensionem, hoc Punctum instituit placuit.

§. I.

Aliorum impugnatur sententia.

2 **A**liqui desperantes propositæ obiectioni satisfacere, satius iudicauerunt, manifestam experientiam negare, quam manifestè conuinci, qui duplici se implicare malo, fatentur enim se argumenti solutionem non assequi, & lucis quam vident oculis, verbis impugnatores illam iniquè negantes se ostendere frustra præsumunt. Ne tamen aperto Marte veritatem omnibus compertam debellant, affirmarunt corpus obliquis producere qualitatem tantum in partibus collateralibus aëris recipientis qualitatem ab ipso agente, quæ cum nullam, vel remissam valde ab illo receperint, ab obliquis possunt intendi, quod maiorem qualitatem recipit ab agente præcipuo, quam partes aëris collaterales, quia licet hæc sint illi propinquiore, præcipuum agens agit in illas linea obliqua, & obliquis per lineam rectam, & sub eadem, aliquantulumque maiori distantia intensior qualitas producitur per lineam rectam quam per obliquam, vt patet in Sole illuminante cubiculum per fenestram, qui intensiorem lucem producit in vltima parte directè Soli opposita, quam in aliis vicinioribus fenestræ collateralibus.

3 Hunc modum philosophandi impugnatur ipsa experientia, neque alia opera indigemus, ad illum expugnandum; quia non solum maior lux videtur in partibus vicinioribus obliquis intra eandem lineam rectam, quam in remotioribus eiusdem lineæ, & præcipuo agenti propinquiore, maioremque calorem sentimus, cum appropinquamus parieti Sole percusso, quam cum ab illo distamus, & præcipuo agenti sumus viciniores: quod si hoc neges omnino experientiam negare poteris, & quæstionem hanc supposito negato de medio tollere.

4 Alij affirmant maiorem illam intensiorem prouenire ab agente præcipuo, quod cum impediatur actionem vltra diffundere, iterum reflectit, & qualitatem illam, quam producturum erat à partibus sequentibus, in vicinioribus corpori obliquis producit. Hæc sententia laicè satis rem est meditata, quia agens, non producit qualitatem per motum localem, quo possit impedita hac productionis via aliam inire, versus aliam partem, neque ex eo quod non possit producere qualitatem in parte distantiori, illam producit in proximiori; aliàs si prope Solem corpus nimis opacum constitueretur, Sol in illo produceret totam intensiorem, quam per totam spheram nullo impediante corpore diffunderet. Vnde si hoc ita accideret, quo magis præcipuum agens impeditur corpore obliquis, magis reflecteret, quod apertè falsum est, magis enim impeditur Sol muro opaco, in cuius partibus extimis tantum lucem producit, quàm crystallo diaphano in cuius partes profundas lucem effundit, quod aliter contingere certum est, quia maior est lux reflexa obliquis crystallo, quàm muro.

5 Alij recentiores apud Arriag. disp. 3. sect. 1. n. 134. asserunt maiorem illam intensiorem prouenire à corpore obliquis, quod illam producit actione quadam æquiuoca proueniente à quadam qualitate, quæ formaliter non est lux, sed eminenter illam continet tali modo, vt nisi luce formali actuetur illius subiectum, ipsa nihil producat, vt continget in pipere, & vino, quibus prodicitur calor, si prius actuetur calore stomachi, & non aliter. Sic rem componunt in crystallo obliquis, quæ lucem producit actione quadam æquiuoca, si prius informetur luce quæ se habeat non vt virtutem productiuam, sed vt conditionem requisitam, vt lux eminenter in crystallo contenta producat. Hanc opinionem licet non adeò explicatam inuenio apud Suar. in Metaph. disp. 18. sect. 9. num. 35. qui postquam dixerat reflexiorem prouenire ab obliquis, ne concederet simile agere in simile ait posse responderi, hæc reflexiorem nunquam fieri, nisi per qualitatem diuerse rationis.

Pp 2 vel